Zuidoost Utrecht Verbonden

Verslag	**Breed Bestuurlijk Overleg Zuidoost Utrecht Verbonden**
Datum	12 juni 2025
Tijd	11.00-13.30
Locatie	Altrecht (De Kapel, Gedachtegang 2, Zeist)
Betreft	Breed Bestuurlijk Overleg Zuidoost Utrecht Verbonden

1. **Welkom** – *Philippe Sprenger* 11.00-11.05

Kees Goudzwaard opent de bijeenkomst als gastheer vanuit Altrecht.
Philippe Sprenger trapt het BBO af met twee prikkelende vragen:

De bestuursvoorzitter Zilveren Kruis heeft aangegeven dat ook als het AZWA controversieel wordt verklaard , we toch door gaan. Hoe kijkt het BBO hiernaar?
Uit het gesprek blijkt dat de aanwezigen ondanks de controverse rondom het AZWA-programma de ingeslagen beweging en bijbehorende transformatie voort willen zetten. Er is brede bestuurlijke bereidheid in de regio ZOU om stappen te zetten richting diepgaande samenwerking. Toch is het financiële plaatje ingewikkeld: gemeenten hebben momenteel onvoldoende middelen en zijn sterk afhankelijk van het Rijk. Zonder stevige financiële betrokkenheid van het Rijk wordt structurele borging lastig.

Het zogenaamde 'ravijnjaar' is inmiddels met twee jaar uitgesteld, wat de gemeenten enige ademruimte geeft. Bovendien hebben gemeenten in de IZA-periode extra middelen ontvangen, specifiek voor preventie. Die ruimte benutten de gemeenten, maar de fundamentele uitdaging blijft bij gemeenten blijft: hoe landen vernieuwde initiatieven in een structurele context? De wil is er, het vertrouwen ook – we staan open voor experimenten – maar de basis is nog onzeker.

Komt preventie hierdoor niet in de knel?
Er is veel energie en enthousiasme voor preventie. Het wordt breed gezien als de sleutel voor de transitie van zorg naar gezondheid. Maar preventie vereist een lange adem en continuïteit in beleid. Zolang die langetermijnlijn ontbreekt, blijven initiatieven versnipperd. Kennis, visie en bereidheid zijn er volop – het ontbreekt alleen aan een stabiele structurele basis.

Bovendien is het belangrijk om realistisch te zijn: ook al levert preventie op termijn winst op binnen de zorg, de totale zorgvraag blijft groeien. Iederen zal dus sowieso meer moeten investeren. En dat vraagt ook om financiële bijdragen uit de grotere rijksmiddelen – zeker voor gemeenten, die vaak het fundament vormen voor preventieve aanpakken in het sociaal domein.

Tegelijkertijd is het belangrijk om scherp te blijven: Het probleem kan niet niet simpelweg verschoven worden van de zorg naar het sociaal domein. Dat is niet de bedoeling, maar vormt wel een reëel risico als de financiële en bestuurlijke randvoorwaarden niet op orde zijn.

2. **Wat kunnen we leren van andere sectoren m.b.t. innoveren?** – *Klaas Doorlag* 11.05-11.50
   Innovatie in opgavenetwerken, wat is dit en wat betekent dit voor het (eigen) handelen?

Klaas Doorlag neemt het BBO mee in hoe innoveren in het onderwijs gaat, wat kan het BBO daar van leren?

Innovatie is geen sectorgebonden proces en vraagt om een wendbare, flexibele organisatie. Toch mislukken innovaties vaak door complexe vraagstukken, gebrek aan kennis van innovatieprocessen en de weerbarstige context van organisaties.

Essentie van innovatie:

- Vereist zowel een goed ingericht proces als een ondersteunende context.
- Een dynamisch, cyclisch innovatiemodel werkt beter dan traditioneel projectdenken: er is ruimte nodig om terug te stappen, te reflecteren en te leren.
- Weerstand is een signaal, geen belemmering.

Leren en paradoxen:

- In iedere innovatie moet het leerproces centraal staan – zowel op inhoud als proces.
- Innovatie speelt zich vaak af in paradoxen (bijv. kop en schotel – onafscheidelijk, maar verschillend). Niet kiezen, maar bewegen binnen de spanning.

Structuur en samenwerking:

- Mechanische structuren geven stabiliteit (zoals administratie), maar zijn niet geschikt voor innovatie.
- Innovatie vraagt om een organische structuur: teams als kleinste eenheid (en niet het individu), gericht op samenwerking, aanpassing en leren.
- Spanningsveld: organische beweging in een mechanisch gefinancierd systeem.

Hoe kunnen we dit vertalen naar onze praktijk, hoe houden we de energie in de transitie van zorg naar gezondheid?

- Innovatie moet niet om de innovatie draaien.
- Geef mensen wat ze nodig hebben; betrek wie echt geraakt wordt.
- Combineer ruimte voor vernieuwing met verantwoordelijkheid en transparantie: laat zien wat je doet en wat je leert.

3. **Transformatieplan Netwerk Mentale Gezondheid** – *Kees Goudzwaard* 11.50-12.15
   Een Netwerk Mentale Gezondheid (NMG) is een duurzaam samenwerkingsverband waarin in ieder geval het sociaal domein, huisartsenzorg en de GGZ zijn aangesloten. De essentie zit in de beweging naar toekomstbestendige mentale gezondheid en welbevinden en het vergroten van het eigen vermogen van inwoners om met levensuitdagingen aan te gaan.

Van patiënt- naar inwonergericht werken:
Het streven is om als zorgorganisaties samen verantwoordelijkheid te nemen voor de hele populatie, in plaats van uitsluitend voor de eigen patiënten. Het principe van "de inwoner centraal" (ipv de patient centraal) werkt in theorie goed, maar is in de praktijk nog lastig bij met name artsen.

Samenwerking en rituelen:
Omdat vooraf niet te voorspellen is wat voor wie werkt, is brede samenwerking nodig tussen partijen met verschillend aanbod – van welzijn tot behandeling.

NMG in context plaatsen:
Het leven begint in de sociale basis, oftewel het normale leven. Pas daarna komen het sociaal domein, de huisarts en GGZ in beeld via een NMG (Netwerk Mentale Gezondheid). De aanpak omvat:

Interventies opschalen:

- (Groeps)behandeling
- Laagdrempelige steunpunten
- Geïndiceerde begeleiding
- Welzijnsaanbod
- Preventie

Logistiek organiseren van het aanbod/interventes i.p.v. aanbod uitbreiden:

- Verkennend gesprek: snelle, individuele toeleiding naar passende zorg of ondersteuning
- Transfers & casuïstiek: geen marktdenken; samenwerking boven concurrentie
- Realtime wachttijden & capaciteit: digitale sociale kaart actueel houden
- Consultatie GGZ: vroegtijdig meedenken met huisarts/sociaal domein vóór er een wachtrij ontstaat

Digitaal platform:

- Zelfhulpmodules
- Technologie voor het ondersteunen van de logistiek

Businesscase highlights:

- Aantal FTE in de Zvw (Zorgverzekeringswet) daalt
- Aantal FTE in het sociaal domein licht omhoog
- Euro's in de GGZ (Zvw) omlaag
- Euro's in het sociaal domein iets omhoog

Het totaalbudget daalt, maar kosten verplaatsen zich tijdelijk naar het sociaal domein. De huidige transformatieaanvraag richt zich op incidentele kosten om de overgang mogelijk te maken.

4. **Fundament Digitale inclusie** – *Philippe Sprenger en Babs Matthieu* 12.15-12.30

Babs Matthieu en Philippe Sprenger nemen het BBO mee in het Fundament Digitale Inclusie. Uitgangspunten hiervoor zijn:

- Alle inwoners meenemen in de digitalisering van de zorg;
- Door te digitaliseren laten we onbewust gezondheidsverschillen toenemen.

Het fundament omvat het volgende plan:

1. Verbinden, verankeren en ondersteunen

Doel: De mens centraal stellen in digitalisering vanuit de zes onderstaande bouwstenen voor digitale inclusie.

- Bewustwording en motivatie
- Opbouwen van ondersteuningsnetwerken
- Toegankelijkheid van digitale diensten
- Toegang tot apparaten en internet
- Versterken van digitale vaardigheden

Dit wordt ingericht via een koplopersgroep i.o.

2. Digitale toegankelijkheid van organisaties

Coördinatie: Raedelijn i.s.m. vijf masterstudenten van de Hogeschool Utrecht ontwikkelen van een tool om websites te checken op digitale inclusie.

- Toegankelijkheid voor doelgroepen:
    - Slechtzienden worden meegenomen

    - Verstandelijk beperkten niet expliciet hierin meegenomen, maar doelgroepen zijn wel instelbaar
- Meetlat en standaardisatie: Nog geen uniforme meetlat in gebruik in de regio ZOU, maar kan ontstaan als de tool breder wordt toegepast

3. Kleinschalige, actiegerichte aanpak met oog op opschaling
Insteek:
- Kleinschalige, doelgroepgerichte initiatiefmet potentie voor bredere schaalbaarheid. Oorspronkelijk weinig ruimte voor regionale strategie; daarom gestart vanuit de praktijk in samenwerking met het LRJG in Utrecht-stad.
- Met het doel om de uitkomsten breder te verspreiden.

Behoefte aan mobiele of telefonische hulp (bijvoorbeeld de landelijke Helpdesk Digitale Zorg):
- Als aanvulling op lokale bibliotheekinitiatieven.
- Governance in de regio is niet sterk genoeg om implementatie van bijvoorbeeld de Helspdesk Digitale Zorg top-down af te dwingen.
- Wel kans om klein te starten: bijvoorbeeld door simpelweg een regionaal hulplijnnummer te communiceren.

5. **Regionale aanpak 'ZOU er alles aan doen!** – *Eva Kalis (Preventiedeskundge Jellinek) en Odile van Iersel (Adviseur gezondheidsbevordering GGDrU)* 12.30-13.00

Aanleiding: Cijfers middelengebruik (roken, alcohol, drugs, gokken) onder jongeren in regio ZOU blijven zorgwekkend hoog.
Doel: Jongeren ondersteunen via hun leefomgeving om risicogedrag te voorkomen en langetermijngezondheidsrisico's te verminderen.
Gebruik gemaakt van: Gezondheidsmonitor Jeugd (landelijk, anoniem) levert waardevolle inzichten voor lokaal, regionaal en landelijk gezondheidsbeleid.

Aanpak middels 4 pijlers:
- **Voorlichting & Educatie:** Gericht op de sociale omgeving van jongeren (ouders, docenten, professionals).
- **Signalering & Ondersteuning**: Vroegtijdig signaleren van risicogedrag en tijdige interventie.
- **Sociale & Fysieke omgeving:** Bevorderen van een omgeving die gezond gedrag stimuleert.
- **Regelgeving & Handhaving:** Handhaven van wet- en regelgeving rondom middelengebruik

Doelgroepen & Interventies
Voor professionals (in zorg, onderwijs, welzijn):
- Consultatie & advies
- Beleidsadvies
- Deskundigheidsbevordering

Voor ouders en jongeren:
- Individuele ondersteuning
- Ouderbijeenkomsten
- Voorlichting & educatie

Bereikte resultaten (tot nu toe)

- 12 scholen begeleid (voortgezet onderwijs), 2.105 leerlingen bereikt
- 489 ouders bereikt via lokale ouderavonden
- 199 professionals betrokken
- 19 individuele interventies uitgevoerd
- Factsheets per gemeente opgesteld

Basisonderwijs nog niet expliciet betrokken in interventies – daar ligt nadruk meer op ouderbenadering dan op leerlingen zelf. Mogelijke uitbreidingsrichting.

6. **Afronding en rondvraag** – *Philippe Sprenger* 13.00-13.05

7. **Netwerklunch** 13.05-13.30